Pterocarya w interglacjale z Włodawy

Pterocarya from the interglacial deposits of Włodawa

A. STACHURSKA

W opracowywanym przeze mnie materiale interglacjalnym z Włodawy nad Bugiem, poza pyłkami drzew charakterystycznych dla interglacjału Masovien I, do którego, jak sądzić można z wyników analizy pyłkowej, badane osady należą, znalazłam pyłki rodzaju *Pterocarya*, nie notowane dotąd w polskich pracach analityczno-pyłkowych z tego interglacjału. *Pterocarya* występuje tu nie sporadycznie, lecz tworzy niską wprawdzie, ale ciągłą krzywą w obu badanych wierceniach, osiągając nieznaczne maksimum (5% w pierwszym i 3% w drugim otworze) w piętrze, które przedstawia optimum termiczne starszego interglacjału.

Ziarna pyłku znajduwane w materiale z Włodawy mają wielkość 30 — 36 μ i są 5 — 7 porowe; najczęściej spotykałam pyłki o sześciu porach, o średnicy 33 μ .

Z żyjących dziś gatunków tego rodzaju jeden jest zachodnio-azjatycki, pozostałe 10 chińskie i japońskie. Dla porównania z materiałem kopalnym miałam preparaty pyłkowe z *Pterocarya caucasica* C. A. Mey (= *P. fraxinifolia* Spach.), japońskiej *P. rhoifolia* Sieb. & Zucc. oraz chińskiej *P. stenoptera* DC., zrobione z materiałów zaczerpniętych z bogatych zbiorów zielnikowych Instytutu Botanicznego we Wrocławiu. Pyłki tych trzech gatunków pomierzyłam i zrobiłam mikrofotografie. Pomiary były robione na pyłkach pochodzących z jednego tylko okazu zielnikowego z każdego z wyżej wymienionych gatunków, mogą być więc uważane za niewystarczające i niemiarodajne. Nie miałam jednak innych możliwości. Muszę zaznaczyć, że wyniki moich pomiarów są inne niż podawane dotąd w literaturze. Erdtman podaje dla *P. caucasica* wymiary 23 — 32 μ , według moich pomiarów wielkość waha się od 30,6 — 43,2 μ ; najczęściej spotykana wielkość (u około 50% zmierzonych ziarn pyłku) wynosi 36 μ . Wodhouse podaje dla *P. stenoptera* wielkość 26,2 — 30,4 μ ; mierzone przeze mnie ziarna pyłku mają wymiary 30,6 — 37,8 μ , z najczęściej powtarzającą się wielkością 36 mikronów. *P. rhoifolia*, której wymiarów nie podaje żaden z wyżej wymienionych autorów, ma 37,8 — 46,8 μ ; wielkość najczęściej spotykana 45 μ . Przypuszczalnie ta rozbieżność wyników

1—4 *Pterocarya rhoifolia*; 5—8 *Pterocarya caucasica*; 9—12 *Pterocarya stenoptera*;
13—16 *Pterocarya* kopalna z Włodawy

spowodowana jest niejednakowym przygotowaniem mierzonego materiału pyłkowego. Mierzony przeze mnie materiał porównawczy przygotowywałam metodą acetolizy, żeby upodobnić go do materiału kopalnego.

Pterocarya kopalna z Włodawy wielkością zbliżona jest do gatunków: *P. caucasica* i *P. stenoptera*. Nie spotykałam jednak wśród materiału ko-

palnego pyłków o charakterystycznych dla *P. caucasica* wystających narożach, przypominających wydatne pory ziarn pyłku *Carpinus*. Na podstawie dostępnego mi, szczupłego materiału porównawczego uważam, że kopalne pyłki zarówno wielkością, jak i kształtem najbardziej są zbliżone do ziarn pyłku *P. stenoptera*.

Zakład Paleobotaniki
Uniwersytetu Wrocławskiego

(Wpłynęło dn. 20.XII.1954 r.)

S U M M A R Y

The author has found rather numerous pollen grains of *Pterocarya* in the interglacial deposits of Włodawa, belonging most probably to the interglacial Masowien I (Mindel-Riss). Their frequency reached up to 5% in the optimal phase of the investigated profiles.

The fossil pollen of *Pterocarya* (Table I, figs 13—16) have been compared to the pollen of recent species: *Pt. rhoifolia*, *Pt. caucasica* and *Pt. stenoptera* (Table I, figs. 1—12). The fossil pollen is the most similar to that of *Pt. stenoptera* DC.

Till now *Pterocarya* has not been known from the two younger interglacials of Poland (Masowien I and Masowien II).